

Enligt sändlista

UTVIDGNING AV NATURRESERVATET VICKLEBY ÄDELLÖVSKOG SAMT FASTSTÄLLANDE AV FÖRESKRIFTER OCH SKÖTSELPLAN

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (SFS 1998:808) att utvidga naturreservatet Vickleby ädellövskog med det område som avgränsats på bifogad karta, bilaga 1. Med stöd av 7 kap 5 § miljöbalken och 3 § förordningen om områdesskydd mm beslutar Länsstyrelsen vidare att fastställa nya föreskrifter samt ny skötselplan för naturreservatet enligt nedan. Reservatets nya gränser utmärks i fält.

Länsstyrelsens beslut 1988-09-22, dnr 11.1211-1846-86, om bildande av naturreservat enligt 7 § naturvårdslagen, upphävs i den del som avser syfte, skäl för beslutet, föreskrifter samt skötselplan när detta beslut vinner laga kraft.

Uppgifter om naturreservatet

Namn:	Vickleby ädellövskog
Län:	Kalmar
Kommun:	Mörbylånga
Församling/socken:	Vickleby
Topografisk karta:	4G SO
Ekonomisk karta:	4G5h, 4G4h
Naturgeografisk region:	14 a Ölands och Gotlands alvarområden
Kulturgeografisk region:	3 Öland och sydöstmåländska slättbygden
Fastigheter:	Se sakägarförteckning, bilaga 2

Areal: 92,7 ha
Landareal: 92,7 ha
Förvaltare: Länsstyrelsen i Kalmar

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara och återskapa de värdefulla livsmiljöerna boreonemorala ädellövkogar, näringsrika ekskogar, lövsumpskogar och trädklädda betesmarker. Viktiga strukturer och funktioner som död ved, stående döda och döende träd, grova träd, gamla träd, hålträd, boträd, blommade träd och buskar samt gläntor ska förekomma i tillräcklig omfattning. Typiska växt- och djursamhällen och arter som är karaktäristiska för ovanstående livsmiljöer ska bevaras. Hotade, sällsynta och missgynnade arter ska bevaras och helst öka för att långsiktigt kunna fortleva. Friluftsliv som grundar sig på allemansrätten ska kunna bedrivas i hela reservatet, och besökare ska kunna se och uppleva områdets typiska livsmiljöer och arter samt kulturhistoriska värden.

I syftet ingår följande delsyften:

- Bevara och återskapa naturtyperna boreonemoral ädellövkog (9020), näringsrik ekskog (9160), lövsumpskog (9080) och trädklädd betesmark (9070) så att gynnsam bevarandestatus uppnås.
- Bevara och förstärka funktioner och strukturer så att de förekommer i för naturtyperna gynnsam omfattning.
- Bevara och förstärka populationerna av rödlistade arter så att gynnsam bevarandestatus uppnås.
- Bedriva friluftsliv, forskning och undervisning i den mån det inte strider mot ovanstående delsyften.

Skälen för beslutet

Området består av artrika bland- och ädellövkogar nedanför västra landborgen direkt väster om landsvägen mellan Färjestaden och Mörbylånga.

Reservatsområdet utgör en rest av en mer sammanhängande kustädellövkog som en gång sträckte sig från Borgholm i norr till Degerhamn i söder. Ek- och askskogar dominerar reservatet men här finns även blandade ädellövkogar med

ett stort inslag av alm, lind och lönn. Här finns mycket värdefulla lövsumpskogar som har ett stort inslag av äldre vidkroniga ekar i svackorna mellan de gamla strandvallarna som löper parallellt genom reservatet. År 2005 genomförde Foran Sverige AB en fördjupad naturvärdesinventering på uppdrag av Länsstyrelsen. I inventeringen framkom ytterligare kunskap om områdets höga naturvärden.

Vickleby ädellövskog hyser en mycket värdefull kryptogamflora, särskilt bland svamparna. Exempel på rödlistade svampar är lundnopping (VU), blek fingersvamp (VU), lundvaxskivling (NT) och brunluddig roting (NT).

Fågellivet i detta lövskogsområde är rikt och vid en inventering 1990 påträffades 41 revirhävdande arter omfattande 531 revir inom tidigare befintligt reservatsområde. Bland arter som signalerar höga ädellövskogsmiljöer finns bl.a. skogsduva (NT), mindre hackspett (NT), stjärtmes och stenknäck.

Området är av riksintresse för naturvärden (Beijershamn och Vicklebyskog, NRO08077, 3 kap. 6 § miljöbalken) och är i länets regionala strategi för skydd av skog ett högt prioriterat område. Skogar som domineras av ädellövträd är även en prioriterad skogstyp enligt den nationella skogsstrategin som Sverige har ett internationellt ansvar för i bevarandearbetet.

Området ingår i länets naturvårdsprogram där det bedömts ha högsta naturvärde (klass 1). Den centrala delen av området har sedan 1988 varit avsatt som naturreservat och ingår sedan 2002 i EU:s Natura 2000-nätverk (områdeskod SE0330224). Stora delar av skogarna har klassats som nyckelbiotop, dvs skogar med höga naturvärden i Skogsstyrelsens nyckelbiotopinventering. I området finns dessutom två större stråk med sumplövskog som enligt Länsstyrelsens våtmarksinventering 1993 har bedömts som klass 1, dvs ett område av högsta bevarandevärde.

Bildande av naturreservatet bidrar till uppfyllande av det regionala delmålet för miljö kvalitetsmålet Levande skogar.

Områdets värde kan påverkas negativt av avverkning och andra skogliga åtgärder, dikning, vattenreglering och andra åtgärder som förändrar hydrologin samt av olika exploateringsföretag. Det behöver därför särskilt skyddas och vårdas och bör därför förklaras som naturreservat tillsammans med det ursprungliga naturreservatet Vickleby ädellövskog. Naturreservatet utvidgas från 46,5 ha till 92,7 ha.

Länsstyrelsen bedömer att förordnande om naturreservat är förenligt med mål, allmänna hänsynsregler och hushållningsbestämmelser enligt 1-4 kap. miljöbalken samt med den kommunala översiktsplan som gäller för området.

Länsstyrelsen har genomfört en intresseprövning enligt 7 kap. 25 § miljöbalken och finner dels att det finns skäl att besluta om att bilda ett naturreservat dels att

de föreskrifter som ska gälla för reservatet inte går längre än vad som krävs för att uppnå reservatets syften.

Reservatsföreskrifter

Med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken föreskriver Länsstyrelsen följande:

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservatet

Det är förbjudet att inom reservatet:

1. Uppföra byggnad eller anläggning.
2. Anlägga väg eller parkeringsplats.
3. Uppföra mast, antenn, vindkraftverk eller liknande anordning.
4. Anlägga luft- eller markledningsgata med därtill hörande ledning.
5. Anordna upplag annat än tillfälligt för jordbrukets eller skogsbrukets behov.
6. Uppföra stängsel eller annan hägnad för annat än djurhållningens behov eller uppföra vägbom.
7. Bedriva täkt av något slag.
8. Borra, spränga, gräva, schakta, muddra, påla, utfylla eller tippa.
9. Ta bort eller skada stengärdesgård eller odlingsröse.
10. Dika
11. Odlar upp skogsmark, betesmark, slåttermark eller våtmark.
12. Tillföra växtnäringsämne (exempelvis stallgödsel, handelsgödsel, rötslam) jordförbättringsmedel eller kalk).
13. Använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel.
14. Använda ivermektinbaserade preparat på betesdjur då de uppehåller sig inom reservatet, annat än vid direkt veterinär rekommendation.

15. Avverka eller utföra skogsvårdsåtgärd annat än i enlighet med fastställd skötselplan.
16. Ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle.
17. Plantera eller så träd eller buskar.
18. Skogsodla betes- eller slåttermark eller nedlagd åker, betes- eller slåttermark.
19. Införa växt- eller djurart.
20. Framföra motorfordon annat än på befintliga vägar, för jordbrukets eller skogsbrukets behov eller i samband med jakt för transport skjuten älg, hjort eller skjutet vildsvin.

Det är förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

21. Anlägga led, bro eller spång eller bredda befintlig väg.
22. Sätta upp tavla, skylt, plakat, affisch, konstinstallation eller liknande anordning eller göra inskrift.
23. Utföra rensning av befintliga diken för att bibehålla vattnets djup eller läge.
24. Använda området för tävlings- eller övningsändamål.
25. Upplåta eller använda området för kommersiellt nyttjande av allemansrätten.

Det är förbjudet att utan samråd med Länsstyrelsen:

26. Utföra underhåll av befintliga ledningsgator.
27. Utföra undersökning eller forskning.

Föreskrifterna under A gäller inte vid drift och underhåll av allmän och enskild väg med tillhörande vägområde.

Utan hinder av föreskrifterna A 15 och A 16 får träd som fallit ned över befintliga vägar, stigar, ledningsgator, stängsel, tomtmarker, åker-, betes- eller slåttermarker

upparbetas och flyttas tillbaka till lämplig plats i naturreservatet. Samråd ska ske med Länsstyrelsen innan åtgärd utförs.

Föreskrifterna under A utgör inte hinder för underhåll av befintliga ledningar samt underhållsröjning av befintliga ledningsgator. Samråd ska ske med Länsstyrelsen innan åtgärd utförs.

Utan hinder av reservatsföreskrifterna under A ska markägaren till fastigheten Stora Vickleby 1:18 efter samråd med länsstyrelsen äga rätt att underhålla befintlig rörledning till bevattningsdammen och befintligt dike.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter att tåla visst intrång

Ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter ska tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas:

1. Utmärkning av och information om reservatet.
2. Utförande och underhåll av tillfartsvägar, parkeringsplatser, vandringsleder, rastplatser, sanitära anläggningar, informationstavlor och andra liknande anläggningar eller anordningar.
3. Gallring, röjning, avverkning, betesdrift, uppsättning och underhåll av stängsel eller annan skötselåtgärd i syfte att bevara och utveckla naturmiljön och den biologiska mångfalden. Utfallande gagnvirke i samband med naturvårdsåtgärder, som utförs med stöd av föreskrifter och skötselplan, tillfaller reservatsförvaltaren.
4. Genomförande av undersökningar av djur- och växtarter samt mark- och vattenförhållanden.
5. Skyddsåtgärder mot skadeorganismer som Länsstyrelsen finner nödvändiga.
6. Länsstyrelsen äger rätt att utnyttja befintliga vägar inom reservatet.

C. Ordningsföreskrifter för allmänheten enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas i reservatet samt om ordningen i övrigt inom reservatet

Det är förbjudet att inom reservatet:

1. Framföra motorfordon annat än på befintliga vägar.
2. Ställa upp motorfordon, husvagn eller släpvagn annat än på särskilt anvisade vägar och platser.
3. Tälta mer än högst ett dygn på samma ställe.
4. Klättra i boträd, uppehålla sig nära rovfågelbo, lya eller gryt, eller på annat sätt medvetet skada eller störa djurlivet.
5. Medföra okopplad hund eller annat lösgående sällskapsdjur.
6. Göra upp eld.
7. Plocka eller skada vedsvampar, mossor eller lavar.
8. Gräva eller dra upp kärleväxter.
9. Skada eller ta bort växande eller döda träd, stubbar, bark, grenar, buskar eller ris.

Föreskrifterna under C gäller ej ägare eller innehavare av särskilt rätt till fastighet eller innehavare av annan rättighet.

Föreskrifterna i A-C ska inte utgöra hinder för förvaltaren att utföra eller låta utföra de åtgärder som erfordras för reservatets skötsel.

Länsstyrelsen vill erinra om att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna gäller för området. Av särskild betydelse för syftena med reservatet är bl a:

7 kap. 28a-b §§ miljöbalken med krav på tillstånd för att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturmiljön i ett Natura 2000-område.

Fastställande av skötselplan

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer länsstyrelsen bifogad skötselplan. Förvaltare för naturreservatet är länsstyrelsen.

Ärendets beredning

Ärendet har initierats av Länsstyrelsen som ett led i arbetet med att skydda värdefulla naturområden i länet enligt den regionala strategin för formellt skydd av skog.

Sedan 1939 har en mindre del av området på cirka 5 hektar, kallat Vickleby ängar, fungerat som naturreservat. 1988 utökades naturreservatet med en areal av 46,5 ha, som då fick namnet Vickleby ädellövskog. Reservatet avsattes med anledning av de höga skogliga, botaniska, entomologiska och ornitologiska värdena i området. När skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering genomfördes 1998 bedömdes närliggande skogsdelar både norr och söder om befintligt reservat som naturskogsartade ädellövskogar med höga naturvärden. På grund av nyckelbiotopernas storlek och närhet till befintligt naturreservat lät Länsstyrelsen under 2005 utföra en fördjupad inventering av områdets naturvärden. Resultatet av inventeringen visade på höga naturvärden i form av exempelvis flera sällsynta arter och arter som signalerar höga naturvärden. De naturskogsartade lövskogarna i området har även tidigare lyfts fram i Länsstyrelsen rapport, Häckfåglar i Vickleby ädellövskogsreservat 1990.

Med anledning av områdets höga naturvärden påbörjades under 2005 en utredning av områdets skyddsbehov. Lantmäteriet fick i uppdrag av Länsstyrelsen att utföra en fastighetsrättslig utredning och upprättade en sakägarförteckning. Markägarna till de berörda delarna av fastigheterna kontaktades sedan och en diskussion om en utökning av det befintliga naturreservatet inleddes. En tidig förslagsversion av beslut och skötselplan skickades ut till alla berörda markägare under hösten 2007.

Lantmäteriet har på uppdrag av Länsstyrelsen mätt in gräns för naturreservatet efter utstakning som Lantmäteriet gjort tillsammans med Länsstyrelsen. Vid själva utstakningen av reservatsgränsen erbjöds även markägarna att delta.

NaiSvefa har under 2006-2009 på uppdrag av Länsstyrelsen genomfört värdering av fastigheterna samt förhandlat med berörda markägare. Länsstyrelsen har därefter träffat uppgörelse om intrångsersättning med ägare till fastigheterna Stora Vickleby 6:29, Karlevi 10:2 och Stora Frö 6:8. Berörd del av fastigheten Stora Vickleby 3:39 har förvärvats av Naturvårdsverket. Vid beslutsdatum saknas uppgörelser med ägarna till fastigheterna **Karlevi 3:2, Karlevi 5:2, Karlevi 9:3, Stora Frö 2:12 och Stora Vickleby 1:18, samt till samfälligheten S:6 med de**

ingående fastigheterna Karlevi 2:2, 5:2, 9:3, 10:2 och 11:4 omfattande 12 % av arealen.

Sakägare har med stöd av 24 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken förelagts att yttra sig över förslaget. Synpunkter har inkommit från Kerstin och Gudmund Olsson.

Synpunkter: NN anser att naturintressena skulle kunna bevaras på ett bättre sätt genom att ett naturvårdsområde bildades på deras fastighet och sedan skötas därefter. Skulle Länsstyrelsen trots detta besluta om naturreservat vill NN poängtera att bevattningsdammen måste få skötas och användas utan inskränkningar och att den befintliga ”stentippen” får användas på ett sätt som gjorts tidigare.

Kommentar: Naturvårdsområden kan sedan införandet av miljöbalkens bestämmelser inte längre inrättas med stöd av lagstiftningen. Områden som tidigare skyddats som naturvårdsområde ska vid tillämpningen av miljöbalken anses som naturreservat. Länsstyrelsen har vid avgränsningen av reservatet samt i beslut och skötselplan tillmötesgått synpunkterna på föreskrifterna för verksamheten knuten till bevattningsdammen och täktområdet.

Förslaget till beslut och skötselplan har remitterats till Mörbylånga kommun, Skogsstyrelsen, Vägverket, Naturvårdsförbundet i Kalmar län, Ölands Naturskyddsföreningen, Ölands Ornitologiska Förening, Ölands botaniska förening, Föreningen SydostEntomologerna, Ekologiska forskningsstationen Ölands Skogsby, Högskolan i Kalmar och Vickelby Hembygdsföreningen.

Synpunkter har inkommit från Skogsstyrelsen och Mörbylånga kommun.

Synpunkter:

Skogsstyrelsen tillstyrker förslaget om bildande av naturreservatet.

Kommunstyrelsen i Mörbylånga kommun har inget att erinra utöver att gång- och cykelvägen samt slingervägen inom befintligt reservat ska tryggas nu och i framtiden. Vidare bör stigarna ges möjlighet att beträdas av rörelsehindrade.

Kultur- och fritidsnämndens arbetsutskott i Mörbylånga kommun anser utöver kommunstyrelsens synpunkter, att det är viktigt att det rörliga friluftslivet kan fortgå i samma utsträckning som i dag, och att man ska få röja sly och dylikt vid utfarter med tanke på sikten och trafiksäkerheten.

Kommentar: Gång- och cykelvägens underhåll samt nuvarande utformning enligt gällande tillstånd påverkas inte av förslaget till planerad utvidgning av Vickelby ädellövskog. Anpassning av stigar med hänsyn till rörelsehindrade finns beskrivet i skötselplanen och bör genomföras om tillgängliga medel finns. Röjning av sly

och annan vegetation kan göras efter samråd med Länsstyrelsen bl.a. längs med vägar i det område som kan bedömas tillhöra själva vägområdet, se undantag från föreskrifterna under A, sidan 6 i detta beslut. Om det ur trafiksäkerhetssynpunkt skulle uppkomma skäl att utanför vägområden i reservatet, röja eller avverka buskar och träd ska kontakt tas med Länsstyrelsens reservatsförvaltning, för att avgöra om åtgärderna kräver en dispensprövning från avverkningsförbudet enligt reservatsföreskrift A15.

Överklagande

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, miljödepartementet, se bilaga 8.

Upplysning om ersättningstalan

Sakägare som ännu inte träffat överenskommelse om ersättning eller inlösen kan enligt 31 kap miljöbalken väcka talan mot staten i Miljödomstolen för att domstolen ska avgöra frågan om ersättning. Ansökan om ersättningstalan måste lämnas inom ett år efter att reservatsbeslutet vunnit laga kraft, i annat fall förlorar sakägare rätten till ersättning. Ansökan skall ställas till Miljödomstolen i Växjö.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling. Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken träder i kraft den dag som framgår av kungörelsen.

Kungörelse ska införas i ortstidning. Delgivning anses ha skett den dag kungörelsen var införd i ortstidning.

Underskrifter

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Sven Lindgren. Vid den slutliga handläggningen av ärendet har även länsrådet Anne-Li Fiskesjö, Birgitta Eriksson, samhällsbyggnadsenheten, Ingvar Linde, rättsenheten, Roland Persson, naturskyddsenheten, Anna Lindberg, naturvårdsenheten, Per Lindegård, naturvårdsenheten samt Johan Jansson, naturskyddsenheten deltagit, den sistnämnde föredragande.

Sven Lindgren

Johan Jansson

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Sakägarförteckning
3. Skötselplan
- 3.1 Skötselplankarta
- 3.2 Naturtypskarta enligt habitatdirektivets indelning
- 3.3 Vegetationskarta enligt naturvårdsregistret
- 3.4 Fornlämningskarta
4. Artlista
5. Utdrag ur fornminnesregistret
6. Referenslista
7. Konsekvensutredning
8. Upplysning om kungörelsedelgivning/Hur man överklagar.

LÄNSSTYRELSEN
KALMAR LÄN

BESLUT
2009-10-06

12 (12)

511-1111-05

Sändlista